

HÄSSELBY-VÄLLINGBY STADSDELSFÖRVALT- NING

Stadsdelsmiljö och teknik

Handläggare: Solveig Nilsson

Telefon: 508 04 052

Dnr 2.6-269-2010

Sammanträde 23 november 2010

TJÄNSTEUTLÅTANDE
SID 1 (5)
1 NOVEMBER 2010

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Skyddsvärd bebyggelse

Svar på skrivelse från (V).

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Sven-Göran Södergren
avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen kan konstatera att en kulturhistorisk klassificering har utförts avseende Hässelby familjehotell. Stockholms stadsmuseiförvaltning har inventerat anläggningen, daterad 2004-11-02. Värderingen blå klassificering utfördes 2005-02-18.

Förvaltningen föreslår att en fördjupad kunskapssammanställning genomförs som ett samarbete mellan stadsmuseet, koloniföreningarna inom Grimsta naturreservat, d.v.s. Stugängens koloniområde samt Grimsta fritidsträdgårdar, samt stadsdelsförvaltningen. Syftet skulle vara dels att ge en tydlig bild av de regelverk som gäller för hur och vilka förändringar som är tillåtet att genomföra inom koloniområdena och dels att utarbeta konkreta råd och riktlinjer som riktar sig direkt till verksamheterna vid koloniföreningarna inom naturreservatet.

Bilaga: Skrivelse om skyddsvärd bebyggelse, (V).

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsdelsmiljö och teknik.

Sammanfattning av skrivelsen

I skrivelsen framförs synpunkter om behovet av att kulturskydda Hässelby familjehotell i Hässelby gård samt koloniområdet mitt i Grimsta naturreservat, d.v.s. Stugängens koloniområde.

Bakgrund

Det är Stockholms stadsmuseum som ansvarar för att peka ut och definiera kulturhistorisk bebyggelse inom kommunen. Beslut om kulturhistorisk klassificering tas av stadsantikvarien, på delegation av kommunfullmäktige.

Begreppet k-märkning härrör från den bygglagstiftning som fanns innan Plan- och bygglagen trädde ikraft. Då innebar ett k i en detaljplan att området var reservat för bevarad kulturhistorisk bebyggelse, inga åtgärder fick då genomföras som kunde innebära att det kulturhistoriska värdet minskade. Den gamla bygglagstiftningen finns inte kvar men vissa k-planer gäller fortfarande. Idag betecknas motsvarande skyddsbestämmelser i en detaljplan med Q och q. Q-kulturresevat betyder att marken endast får användas för befintlig kulturhistorisk bebyggelse. Beteckningen q innebär preciserade skyddsbestämmelser av byggnad eller miljö.

Byggnader klassificeras enligt en metod utarbetad av stadsmuseet och indelas i fyra kategorier beroende på dess kulturhistoriska värde. Redovisning finns i Bebyggelseregistret och på kartor.

- Blått anger bebyggelse vars kulturhistoriska värde motsvarar fordringarna för byggnadsminnen i Kulturminneslagen.
- Grönt betyder att fastigheten har bebyggelse som är värdefull ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.
- Gult avser en fastighet med bebyggelse av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde.
- Grått avser fastighet som inte går att hänföra till någon av ovanstående kategorier.

Vissa fastigheter är markerade med ränder, det betyder att de har bebyggelse uppförd efter 1960 eller 1990, alternativt är fastigheten obebyggd.

Stadsmuseets form för den värdering som används vid den kulturhistoriska klassificeringen bygger på en metod framtagen av Riksantikvarieämbetet och omfattar så kallade dokumentvärden och upplevelsevärden. I dokumentvärdet ingår tradi-

Skyddsvärd bebyggelse

Box 3424. Hässelby torg 20-22
Telefon 508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se

tionella historiska egenskaper exempelvis byggnads, -arkitektur, -samhälls, -social, -person -och teknikhistoriskt värde. En byggnads upplevelsevärden handlar om patina, konstnärligt, -miljöskapande, -identitets, -kontinuitets, -traditions – och symbolvärde. Innan värdering kan ske krävs ett underlag i form av en byggnadsinventering.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen kan konstatera att en kulturhistorisk klassificering har utförts avseende Hässelby familjehotell. Familjehotellet uppfördes som ett kollektivhus mellan åren 1954 och 1967. Detta var det största kollektivhus som vid den tiden hade uppförts i Stockholm och skulle rymma 300 lägenheter, restaurang, olika köpställen, damfrisering, skrädleri, kapell, samlingslokaler m.m. Olle Engqvist var byggherre och Carl-Axel Acking ritade anläggningen.

Stockholms stadsmuseiförvaltning har inventerat anläggningen, daterad 2004-11-02. Värderingen blå klassificering utfördes 2005-02-18 med följande motivering:

”Familjehotellet är en av få anläggningar som byggts i Stockholm av detta slag, d.v.s. med någon form av kollektivboende eller gemensam service, och har därför ett socialhistoriskt värde. Byggmästaren Olle Engqvist hade ett särskilt intresse för olika sociala bostadsformer och för framåtblickande arkitektur.

Arkitekten Carl-Axel Acking har format de sjutton byggnaderna med tidstypiska men ändå unika karaktärsdrag alltifrån låghusens sparsmakat välvda takform till de betongkrönta punkthusen, allt sammanhållet av de ljusst röda tegelfasaderna.

Särskilt bör nämnas en friliggande daghemsbyggnad, den markanta f.d. matsalsflygeln, glasade förbindelsegångar och skyddande gårdsrum.

De flesta butikerna och hantverkslokalerna har liksom den gemensamma centralmatsalen stängt, men anläggningen är i övrigt välbevarad och har ett stort arkitekturhistoriskt och kulturhistoriskt värde.”

Vidare när det gäller skriftställarnas framställan beträffande koloniområdet som ligger mitt i Grimsta naturreservat, Stugängens koloniområde, så finns det idag ett bevarandeskydd genom de föreskrifter som gäller för naturreservatet. Genom att området har avsatts som naturreservat läggs markanvändningen långsiktigt fast för rekreation, friluftsliv, naturvård och kulturvård för kommande generationer.

Det är miljö- och hälsoskyddsnämnden som utövar tillsyn över att naturreservatets föreskrifter och att tillhörande skötselplan efterlevs och det är Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning som ansvarar för skötseln av området.

Naturresevatets föreskrifter meddelade med stöd av Miljöbalken hindrar markägare och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturresevatet utan kommunens tillstånd. Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att utan kommunens tillstånd bland annat;

- Förändra området topografi eller ytförhållanden, till exempel genom att gräva, spränga, borra, schakta eller fylla ut.
- Uppföra byggnad eller anläggning. Åtgärden ska följa syftet med resevatet.
- Utföra om- eller tillbyggnad av byggnad eller anläggning, samt ändra användningssätt. Åtgärden ska följa syftet med resevatet.

Föreskrifterna utgör inget hinder för att utföra åtgärder som är nödvändiga i samband med skötsel eller reparation. Vissa förändringar kräver byggnmälan eller bygglov som lämnas av stadsbyggnadskontoret.

Stadsmuseet har tidigare kartlagt och pekat ut kulturhistoriskt värdefulla koloniområden inom staden som visar kolonirörelsens första etableringsfas bl.a. i Årsta och Tantolunden, därutöver har inventering utförts beträffande gemensamhetslokaler inom stadens koloniområden. Stadsmuseet har inte för avsikt att genomföra ytterligare kulturhistorisk klassificering av stadens koloniområden.

Förvaltningen menar dock att det kan finnas anledning att utarbeta en vägledning för samtliga koloniföreningar inom Grimsta naturresevat för att på så sätt ytterligare förenkla och förtydliga vad som gäller för dessa verksamheter.

Förvaltningen föreslår att en fördjupad kunskapsutställning genomförs som ett samarbete mellan stadsmuseet, koloniföreningarna inom Grimsta naturresevat, d.v.s. Stugängens koloniområde samt Grimsta fritidsträdgårdar, samt stadsdelsförvaltningen.

Syftet skulle vara dels att ge en tydlig bild av de regelverk som gäller för hur och vilka förändringar som är tillåtet att genomföra inom koloniområdena och dels att utarbeta konkreta råd och riktlinjer som riktar sig direkt till verksamheterna vid koloniföreningarna inom naturresevatet.

Stockholm har intressant och välbevarad bebyggelse som är en viktig del av vårt kulturarv. Förvaltningen anser att det är oerhört viktigt att värna om stadsdelsrådets bebyggelse och dess kulturhistoriska värden.

Skyddsvärd bebyggelse

Box 3424. Hässelby torg 20-22
Telefon 508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se

Skyddsvärd bebyggelse

Box 3424. Hässelby torg 20-22
Telefon 508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se